

Wandelongevallen in de bergen

In het voorjaar, in juni en begin juli, wanneer de hutten in de bergen weer opengaan, gebeuren er regelmatig wandelongevallen waarbij wandelaars ernstig letsel of erger oplopen. Het programma Brandpunt van NPO heeft in het najaar van 2016 hierover een documentaire gemaakt, waarin Stephan Wijnkamp, letselschadeadvocaat, skileraar en bergreder, de bekende journalist Aart Zeeman meeneemt op een wandeling naar de top van een Oostenrijkse berg, waarbij hem de potentiële gevaren voor wandelaars in de bergen worden getoond. Reden voor LetselschadeNEWS, met het wandelseizoen in het vooruitzicht, hier aandacht aan te besteden en hier met Stephan eens dieper op in te gaan.



Stephan, je bent als letselschadeadvocaat in Oostenrijk werkzaam en daarbij gespecialiseerd in skirecht en bergsportrecht. Waarom deze specialisatie?

"Ik ben naar Oostenrijk geëmigreerd vanwege de bergen. Ik klim in de zomer zelf graag en ben in de winter naast mijn beroep als letselschadeadvocaat ook skileraar. Omdat ik zowel in de winter als in de zomer veel in de bergen ben, en ook bij de Bergrettung in Oostenrijk als redder actief ben, zag ik in de praktijk veel ongevallen. Daarnaast is mijn vrouw arts op de reddingshelikopter, zodat ik via haar veel input krijg over de afloop van bergsportongevallen. Hierdoor ben ik eigenlijk min of meer vanuit de praktijk in de specialisatie letselschadeadvocaat gerold. Als lid van het Kuratorium für Alpine Sicherheit heb ik een schat aan informatie en een netwerk van experts tot mijn beschikking."

Hoe komt het dat er in het wandelseizoen zoveel ongevallen gebeuren?

"Juist in het voorjaar is het wat betreft de wandelongevallen 'hoogseizoen'. Dit blijkt ook uit de cijfers van het Kuratorium. In 2016 waren er van mei tot en met augustus 100 doden in de bergen te betreuren en vele gewonden. Hoewel voor de meeste mensen het bergbeklimmen op steile wanden risicovoller lijkt, doen de meeste ongevallen zich juist voor in, op het eerste gezicht, veel eenvoudiger terrein. Het is vooral de groep wandelaars bij wie de meeste ongevallen plaatsvinden en die de bergen onderschatten."

Met regelmaat verongelukken wandelaars door het uitglijden op gemarkeerde wandelpaden. Hoe kan dat?

"De reden is meestal de oude sneeuw die nog op steile stukken, meestal

aan de noordzijde, de schaduwzijde van de berg, te vinden is. Deze oude sneeuw is voor wandelaars moeilijk in te schatten en bevindt zich in het voorjaar deels nog op de gemarkeerde route. De wandelroute voert vaak door zogenaamde 'Rinnen', dit zijn steile verticale bergplooien, zonder zekeringspunten. Soms zijn er wel kabels waaraan men zich kan vasthouden, maar zijn deze door de sneeuw niet altijd zichtbaar. Een eerste laag van 1 tot 2 centimeter zachte sneeuw, waaronder zich een harde sneeuw- of ijslaag bevindt, is voor een minder ervaren wandelaar verraderlijk, omdat hij dit niet goed kan inschatten. Gaat de wandelaar met gewone wandelschoenen over dit sneeuwveld en zonder speciale stijgers aan, dan is de kans groot dat hij of zij uitglijdt en in de diepte stort."

Besneeuwde bergen in het voorjaar van mei 2017

Het gevaar wordt dus veelal onderschat, waardoor de Bergrettung of helikopter regelmatig moet uitrukken?

"Ja, dat is vaak wel het geval. Ik zie dergelijke zaken pas jaren later. Meestal vindt eerst een politieonderzoek plaats, waarbij onderzocht wordt of er sprake is van onzorgvuldig handelen van personen die betrokken waren bij het ongeval. Dit kunnen vrijwillige begeleiders zijn of professionele berg- of wandelgidsen."

Veel slachtoffers en hun zorgverzekeraars weten helemaal niet dat hun schade verhaald kan worden.

"Dat is inderdaad zo. En met het oog op de verjaringstermijn in Oostenrijk, die drie jaar bedraagt, is het juist van belang dat er tijdig wordt gestart. Binnen die drie jaar moet een dagvaarding worden uitgebracht om de verjaring te stuiten. Dit is dus wezenlijk anders dan in Nederland waar een stuitingsbrief voldoende is. Vaak weten de slachtoffers niet dat zij in eigen belang zich in deze strafprocedure of strafrechtelijk onderzoek als benadeelde partij kunnen mengen. Zij kunnen door een actieve rol te vervullen de procedure beïnvloeden. Maar om de juiste acties te verrichten, is natuurlijk wel specifieke kennis nodig. Je moet wel weten waar het over gaat. Dit betekent dus dat praktische en technische kennis nodig is om überhaupt te kunnen beoordelen of er fouten zijn gemaakt en door wie die dan zijn gemaakt om vervolgens de juiste acties te kunnen ondernemen. Aan de andere kant moet ook het juridische aspect bekend zijn: welke (buitenlandse) wetten zijn van toepassing, welke internationale verdragen zijn van toepassing en zijn er specifieke gedragsregels of jurisprudentie op de zaak van toepassing. Het strafproces kan voor de civiele aanspraak op schadevergoeding een rol spelen. Om een civiele zaak aan te spannen is het strafproces of vonnis echter niet noodzakelijk. Ook voor de zorgverzekeraar, die zich met hoge kosten geconfronteerd ziet, is dit wel belangrijk."

Vrijwillige groepsleider aansprakelijk: 'Führer aus Gefälligkeit'

Gelden er in Oostenrijk andere regels als er sprake is van een groep?

"Meestal zijn wandelaars in een groep op pad. Soms met een vrijwilliger als groepsleider, soms met een wandelgids. Gebeurt er dan een ongeval dan kan de wandelgids of de

SPECIALIST AAN HET WOORD

vrijwilliger die de groep leidt onder bepaalde voorwaarden aansprakelijk zijn. In Oostenrijk kent men ingeval van vrijwilligers het leerstuk van de 'Führer aus Gefälligkeit'. Kortweg houdt dit leerstuk in dat onder bepaalde omstandigheden naar Oostenrijks recht de vrijwilliger aansprakelijk is als deze onzorgvuldig, dus niet conform de op hem van toepassing zijnde objectieve maatstaf als groepsleider, heeft gehandeld."

Hoe wordt 'onzorgvuldigheid' beoordeeld?

"Wat precies de objectieve maatstaf is en wanneer een verwijt te maken is, is eerder een technische/praktische vraag dan een juridische vraag. Daarbij moeten dus de omstandigheden van het ongeval onderzocht en bestudeerd worden. Of iemand is met een veel ervarener persoon onderweg die de leiding heeft en deze verzwijgt hem gevaren, zoals bij het oversteken van een sneeuwveld bijvoorbeeld van belang is. Welke uitrusting is gebruikt bij het oversteken? Wat voor soort bergschoenen droeg het slachtoffer? Hoe ervaren was het slachtoffer? Hoe had de modelgroepsleider moeten handelen? Dit zijn allemaal factoren die beoordeeld moeten worden. Het probleem is dat bij bergsportongevallen het letsel meestal zeer ernstig is en zelfs dodelijke gevolgen kan hebben. Daardoor is ook de schade vaak behoorlijk hoog. Deze schade moet in principe

Advertentie



Voor juridische hulp in Oostenrijk

- letselschade door ski-, bergsport en verkeersongevallen
- strafrecht in verband met ski-, bergsport en verkeersongevallen

Stephan Wijnkamp is Nederlands sprekende advocaat gevestigd in Oostenrijk. Naast advocaat is Stephan Wijnkamp Oostenrijks-Landes-skileraar, lid van de Oostenrijkse Bergrettung en ervaren alpinist. Daardoor weet hij als geen ander de ongevallensituatie te analyseren en de juridische vertaalslag te maken. Ook voor ski- en bergsportongevallen in andere landen dan Oostenrijk wordt vaak gebruik gemaakt van zijn expertise.

Voor meer informatie www.bergsportrecht.eu



Bergredders aan het werk na een ongeval van een bergwandelaar in het voorjaar

volgens het recht van het land waar het ongeval heeft plaatsgevonden, worden afgewikkeld. Het Oostenrijkse recht kent de slachtoffers gelukkig hoge schade-uitkeringen toe, ook de zogenaamde affectieschade bij overlijden. Men kan wel zeggen dat Oostenrijk in alle opzichten een slachtoffer-vriendelijk land is."

Heb je een voorbeeld van een letselschadezaak die in de bergen plaatsvond?

"Ja, ik heb momenteel een zaak in behandeling waarbij het slachtoffer is uitgegleden op een sneeuwveld. Zij ging samen met haar echtgenoot mee op een door het hotel, waar zij verbleven, georganiseerde wandeltocht. Het ongeval gebeurde in juni, toen de sneeuw dus deels nog op de bergflanken lag. Beiden hadden goede wandelschoenen aangeschaft. Zogenaamde B-schoenen. De onderscheiding van de bergschoenen richt zich naar gebruik van de schoen waardoor bepaalde categorieën stijver zijn. Om stijgijzers te dragen is een stijve schoen nodig, minstens een C-schoen. De schoen mag tijdens het lopen of klimmen niet buigen, want dan zou de schoen uit de stijgijzers kunnen glippen. Het echtpaar ging met een

gediplomeerde wandelgids mee en vertrouwde volledig op hem. Vooraf had de gids, zo bleek later, de uitrusting van het echtpaar nog gecontroleerd. Toen de wandelgroep aankwam op de plaats waar een zeer steil sneeuwveld overgestoken moest worden, stopte de groep om te overleggen. De wandelgids besloot dat een veilige oversteek mogelijk was. Een van de eerste personen van de groep gleed uit, maar kon zich nog vasthouden. Toen was het de beurt aan het echtpaar. De man ging voorop en haalde de overkant. De vrouw kwam later. Bij de laatste stap op het smalle paadje van circa 50 cm breed gleed zij uit en stortte honderden meters in de afgrond op rotsen. Gelukkig overleefde zij de val, maar was wel zwaar gewond. Nog steeds is zij niet hersteld van het letsel."

Na aansprakelijkstelling van de wandelgids en het hotel werd deze niet erkend waardoor de zaak uitgeprocedeerd moest worden. Hoe gaat dat in het werk?

"In Oostenrijk wordt bij een dergelijke procedure ook altijd een bergsportdeskundige door de rechtbank aangewezen. Het bewijs voor de onzorgvuldige handelswijze wordt eigenlijk door deze bergsportdeskundige

geleverd. Het is een kleine kring van deskundigen waaruit de rechtbanken kunnen putten. Meestal zijn het bergbeklimmers die elkaar kennen. Door mijn eigen activiteiten ken ik veel bergbeklimmers, die ook deskundige zijn, persoonlijk. Dat maakt het soms wel makkelijker, omdat de expert sneller vragen van mij accepteert en als serieus inschat. Cruciaal is overigens wel dat tijdens het onderzoek van de deskundige, dat samen met de partijen op de berg, op de plaats des onheils, plaatsvindt, de juiste vragen aan de deskundige gesteld worden en juiste stellingen worden ingenomen."

Hoe pakte dit uit bij het getroffen echtpaar?

"In dit geval was het mij na bestudering van de feiten al duidelijk dat het echtpaar de verkeerde schoenen droeg om een dergelijk sneeuwveld veilig te kunnen oversteken. Om het betreffende sneeuwveld te kunnen oversteken, zou een veel stijvere schoen noodzakelijk geweest zijn. Dit vanwege de soort sneeuw die zich op de berg moet hebben bevonden. Om de soort sneeuw te kunnen onderzoeken had ik de hulp van de meteorologische dienst ingeroepen om zo ook de bergsportdeskundige te helpen. Uiteindelijk rapporteerde de deskundige aan de rechtbank dat, zoals verwacht, de schoenen van het slachtoffer niet voldoende waren om een dergelijk sneeuwveld veilig over te steken. Dit had de wandelgids moeten weten en vervolgens moeten beslissen het veld niet over te steken, maar op dezelfde weg terug te keren of met een touw het pad moeten beveiligen. Door dit niet te doen, was de wandelgids op grond van onrechtmatige daad aansprakelijk. Het hotel was ook aansprakelijk omdat zij de wandeling hadden georganiseerd en hen de handelswijze van de gids viel toe te rekenen."

De onderzoeksresultaten waren dus doorslaggevend?

"Zou ik geen verstand gehad hebben van de verschillende soorten sneeuw die zich op de berg in het voorjaar kunnen bevinden die voor wandelaars gevaarlijk zijn, dan had ik geen rapport bij de meteorologische deskundige als bewijs opgevraagd. Toen dit bekend was, heb ik contact met de schoenenfabrikant opgenomen voor de juiste categorie van de betreffende schoen. Na deze informatie bleek mijn conclusie, dat de schoen en de sneeuwconditie de oorzaak van het uitglijden waren, juist en had ik ook meteen bewijs voor deze stelling. Zonder de juiste kennis, zouden niet de juiste stellingen tijdens de procedure ingenomen zijn. Daardoor werd de door de rechtbank benoemde bergsportdeskundige dus meteen door mij 'geholpen' door bij zijn onderzoek mijn onderzoeksresultaten te betrekken

en kwam de bergsportdeskundige tot zijn conclusie dat de wandelgids vanuit vaktechnisch oogpunt fouten had gemaakt. Zouden deze onderzoeken door mij en daaropvolgend door de deskundige niet zijn gedaan, dan zou de aansprakelijkheid van de wandelgids niet door de rechter vastgesteld kunnen worden en verliest het slachtoffer de procedure. Het risico dat het slachtoffer naast de fysieke en psychische schade ook nog financiële schade aan het ongeval overhoudt, die niet vergoed wordt, is wanneer geprocedeerd wordt zonder dergelijke onderzoeken vooraf, dan wel erg hoog."

Heb je tips voor de wandelaars die deze zomer de bergen ingaan?

"Voorkomen is beter dan genezen. Ga op het eigen gevoel af en wees defensief in de bergen. Is er teveel

risico ga dan altijd terug, ook al is er sprake van een groep met de nodige groepsdwang. Blijf bij je eigen mening en gevoel. Verder sluit in ieder geval een goede rechtsbijstandsverzekering af met een hoge dekkingssom. Vaak zie ik verzekeringen met een dekkingssom van slechts €12.500,-. Moet dan in Oostenrijk geprocedeerd worden, dan is er een groot procesrisico omdat de werkelijke proceskosten inclusief de advocaatkosten door de verliezer van het proces betaald moeten worden. Als dat allemaal goed geregeld is, vergeet dan niet te genieten van de schoonheid van de bergen. Oostenrijk is prachtig." ♦

¹ Deze is te zien via http://www.npo.nl/brandpunt/13-09-2016/KN_1683431/POMS_KN_5106730, of http://www.bergsportrecht.eu/?page_id=9



Wij verhalen uw personele schade

Bij uitval van personeel door toedoen van een ander

- jarenlange ervaring
- ruim 2.500 tevreden opdrachtgevers
- no-cure - no pay
- geen dossier- of intakekosten

Wij voeren regreszaken voor grote organisaties zoals: Rabobank Nederland, Achmea Werk en Inkomen, Facilicom Zoetermeer, stichting Cordaan Thuiszorg en stichting Sensire.

Neem vrijblijvend contact met ons op om te zien wat wij voor u kunnen betekenen.

Hogebrinkerweg 17 T +31(0)33 247 55 30 info@radiaal.nl
3871 KM Hoevelaken F +31(0)33 257 23 07 www.radiaal.nl

